

**ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ
ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА
РАКОЦІ ІІ**

90202 Україна, м. Берегово,
пл.Кошута №6, А/с: 33. тел./факс
(031-41)2-34-62,тел.:4-28-29
✉ foiskola@kmf.uz.ua
www.kmf.uz.ua

**II. RÁKÓCZI FERENC
KÁRPÁTALJAI
MAGYAR FŐISKOLA**

90202 Ukrajna, Beregszász,
Kossuth tér 6, Pf.33. tel./fax (00-380-3141)
2-34-62, tel.: 4-28-29
✉ foiskola@kmf.uz.ua
www.kmf.uz.ua

Вих. № 019/ЦА/2020

від «4» лютого 2020 р.

**Голові Національного агентства із
забезпечення якості вищої освіти
Квіту С.М.**

Пояснення до зауважень висновку експертної комісії
щодо можливості акредитації освітньої програми
«Початкова освіта» другого (магістерського) рівня
Справа А-19-0319-358

Вельмиповажний Сергію Мироновичу !

Щиро дякуємо за внесені зауваження і пропозиції стосовно нашої освітньої програми «Початкова освіта» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта. Це сприятиме вдосконаленню нашої освітньо-професійної програми та якості підготовки здобувачів вищої освіти за нею зокрема. Разом із тим, вважаємо за потрібне прокоментувати наші позиції щодо висловлених зауважень.

***Стосовно підсумку слабких сторін програми та рекомендацій з її
удосконалення (п.3. Резюме) надаємо пояснення та обґрунтування.***

Експерти зазначають: «Організаційну структуру ЗУІ представлено лише схематично. Жодної інформації про президента, ректора, проректорів, працівників відділів, колективів кафедр немає».

Відповідь: Зауваження враховано і відповідна інформація про ректора, проректорів, завідувачів та колективу кафедри опрацьована і подана на сайт інституту (<http://kmf.uz.ua/uk/>).

Що стосується кафедри педагогіки і психології ЗУІ, то зазначимо, що на сайті є і було представлено до роботи комісії інформацію про:

- науково-педагогічний склад кафедри (<http://kmf.uz.ua/uk/strukturni-pidrozdily/kafedra-pedahohiky-ta-psyxolohiyi/>) ;
- основні публікації членів кафедри за останні роки (<http://kmf.uz.ua/uk/strukturni-pidrozdily/kafedra-pedahohiky-ta-psyxolohiyi/osnovni-publikacii/>);

- освітньо-професійну програму зі спеціальності 013 «Початкова освіта» (<http://kmf.uz.ua/uk/strukturni-pidrozdily/kafedra-pedahohiky-ta-psyxolohiyi/>);
- навчальний план підготовки магістрів за спеціальністю 013 «Початкова освіта» (<http://kmf.uz.ua/uk/strukturni-pidrozdily/kafedra-pedahohiky-ta-psyxolohiyi/>);
- відомості про самооцінювання ОП «Початкова освіта» другого (магістерського) рівня (<http://kmf.uz.ua/uk/strukturni-pidrozdily/kafedra-pedahohiky-ta-psyxolohiyi/>);
- навчально-методичне забезпечення (<http://kmf.uz.ua/uk/strukturni-pidrozdily/kafedra-pedahohiky-ta-psyxolohiyi/>);
- проект освітньо-професійної програми зі спеціальності 013 «Початкова освіта» на 2020/2021 н. р.; проект навчального плану зі спеціальності 013 «Початкова освіта» на 2020/2021 н. р.; проект навчального плану зі спеціальності 013 «Початкова освіта» на 2020/2021 н. р. (**перехресний вступ**) (<http://kmf.uz.ua/uk/strukturni-pidrozdily/kafedra-pedahohiky-ta-psyxolohiyi/>);
- зауваження та пропозиції до освітніх програм (<http://kmf.uz.ua/uk/propozyciyi/pochatkova-osvita/>) та ін.

Експерти зазначають: «Недосконалість використання ресурсу сайту ЗУІ та відсутність публічного розміщення пропозицій стейкхолдерів щодо удосконалення освітньої програми. Відсутній опис механізму акумуляції пропозицій щодо вдосконалення якості освіти. Недостатньо представлена інформація щодо змістовного залучення до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП академічної спільноти».

Відповідь: Викладене не відповідає дійсності. Під час роботи комісії експертам було представлено використання ресурсу сайту ЗУІ та наявність публічного розміщення пропозицій стейкхолдерів щодо удосконалення освітньої програми (пропозиція студентки магістратури – Гал Н.А. 2020.01.15.) – введення дисципліни «Професійна англійська мова» (<http://kmf.uz.ua/uk/propozyciyi/pochatkova-osvita/>). Дана пропозиція врахована і введена до проекту удосконаленого навчального плану зі спеціальності 013 «Початкова освіта» (дисципліна «Іноземна мова для академічного спілкування»), який оприлюднено для обговорення на сайті (<http://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2020/01/proekt-navchalnogo-planu-zi-specialnosti-013-pochatkova-osvita-na-2020-21-n.-r..pdf>). Дана пропозиція удосконалення програми поступила вперше, оскільки очікується лише перший випуск магістрів. ОП «Початкова освіта» ліцензована у 2018 році та акредитується вперше.

Експерти зазначають: «Некоректне інформаційне забезпечення окремих дисциплін: відсутність силабусів дисциплін, посилання на джерела інформації в окремих дисциплінах».

Відповідь: Відповідно до методичних рекомендацій для експертів Національного агентства щодо застосування критеріїв оцінювання якості

освітньої програми (протокол № 9 від 29 серпня 2019 р.), розробка силабусів не є обов'язковою умовою при акредитації ОП. Для всіх дисциплін розроблені навчально-методичні комплекси та представлені робочі програми навчальних дисциплін, які розміщені на сайті (http://okt.kmf.uz.ua/ppt/oktat-ppt/013_MA_Poch_osv/).

Експертами зазначено – «Відсутність посилання на джерела інформації в окремих дисциплінах» – і конкретно не вказано в яких саме.

Відповідь: Усі навчально-методичні комплекси і робочі програми дисциплін містять посилання на джерела інформації.

Експерти зазначають: «Відмічено застарілість змісту, джерельного забезпечення і самої структури робочих програм та фактичну відсутність їх моніторингу задля вдосконалення їхнього змісту».

Відповідь: Оскільки освітньо-професійна програма, представлена на акредитацію, ліцензована у 2018 році, робочі програми розроблені у 2018 році і тому не потребують суттєвого корегування. Обговорення змісту й оновлення робочих програм здійснюється кожного року на кафедрах, про що зазначено у протоколах засідань відповідних кафедр (протоколи № 1 від 28.08.2018 р., № 2 від 10.10.2018 р., № 1 від 28.08.2019 р.).

Експерти зазначають: «Дисципліни, які відповідають за підготовку вчителя початкової школи, знаходяться в площині не обов'язкового вивчення (вибірковий блок, їх перелік є недостатній), лише одна обов'язкова навчальна дисципліна «Технології професійного розвитку майбутнього вчителя початкової школи», хоча за ними присвоюється кваліфікація вчителя початкової школи».

Відповідь:

Стандарту вищої освіти з ОП «Початкова освіта» не має. Обов'язковими навчальними дисциплінами навчального плану 013 «Початкова освіта» визначені: «Технології професійного розвитку майбутнього вчителя початкової школи», «Теоретичні основи викладання методик початкової освіти».

Вибірковими навчальними дисциплінами: «Актуальні проблеми педагогіки у початковій освіті», «Педагогіка з новітніми технологіями викладання рідної мови у початковій школі», «Діти з особливими потребами», «Родинна педагогіка» та інші.

Трудові функції професійного стандарту вчителя початкового навчання, а саме: «Планування і здійснення освітнього процесу», «Забезпечення і підтримка навчання, виховання і розвиток учнів в освітньому середовищі та родині», «Створення освітнього середовища», «Рефлексія та професійний саморозвиток», «Проведення педагогічних досліджень», «Надання методичної допомоги колегам з питань навчання, розвитку, виховання й соціалізації учнів початкових класів закладу середньої освіти», «Узагальнення власного педагогічного досвіду та його презентація педагогічній спільноті», «Оцінювання результатів роботи вчителів початкових класів закладу загальної середньої освіти». Всі ці трудові функції професійного стандарту враховуються ЗУІ у дисциплінах: «Управління

навчально-виховним процесом у початкової школи», «Родинна педагогіка», «Обдарованість та креативність», «Діти з особливими потребами», «Теорія та методика навчання педагогіки», «Математичні методи у педагогічних і психологічних дослідженнях», «Педагогіка з новітніми технологіями викладання рідної мови у початковій школі», «Теоретичні основи викладання методик у початковій школі», «Технології професійного розвитку майбутнього вчителя початкової освіти», «Методологія і методика педагогічних досліджень», «Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти», «Актуальні проблеми педагогіки у початковій школі» (<http://kmf.uz.ua/uk/strukturni-pidrozdily/kafedra-pedahohiky-ta-psyxolohiyi/navchalnyj-plan-msc/>).

Враховано деякі зауваження експертів. Внесені зміни до проекту удосконаленого навчального плану зі спеціальності 013 «Початкова освіта» і ОП – всі освітні компоненти, що забезпечують формування програмних результатів навчання розміщено в обов'язковій частині (запропоновано більше дисциплін, які стосуються підготовки вчителя початкової школи). Проект розміщено для обговорення на сайті за посиланням (<http://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2020/01/proekt-navchalnogo-planu-zi-specialnosti-013-pochatkova-osvita-na-2020-21-n.-r..pdf>).

Експерти зазначають: Здобувачі, які вступили на навчання на загальних умовах і на умовах перехресного вступу навчаються за одним навчальним планом і отримують однакову кваліфікацію. За додатковою спеціальністю не передбачено практики та підсумкової атестації здобувачів вищої освіти.

Відповідь: Враховано зауваження експертів. На сайті (<http://kmf.uz.ua/uk/strukturni-pidrozdily/kafedra-pedahohiky-ta-psyxolohiyi/>) запропоновані окремі проекти навчальних планів для здобувачів, які вступили на навчання на загальних умовах і на умовах перехресного вступу.

Експерти зазначають: Навчальним планом не передбачено години на самостійну роботу студента над магістерською роботою в першому, другому та третьому семестрі.

Відповідь: Немає нормативних документів, які б регламентували розподіл годин на самостійну роботу студента в ході виконання магістерської роботи по семестрах, тому вважаємо це зауваження порушенням автономії закладу.

Експерти зазначають: «Не всі теми магістерських робіт є коректними і відповідають спеціальності 013 «Початкова освіта».

Відповідь: Теми магістерських робіт відповідають професійній кваліфікації ОП та обов'язково затверджуються на засіданні випускової кафедри з врахуванням побажань та інтересів студентів.

Експерти зазначають: «Недостатньо представлено право студентів на індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін. Запропоновано два блоки навчальних дисциплін (по 7 у кожному), з яких студент може обрати один».

Відповідь: Під час роботи комісії експертам були надані заяви всіх студентів щодо вільного вибору студентами навчальних дисциплін. При опитуванні студентів експерти отримали чіткі відповіді щодо процедури вільного вибору ними дисциплін. Студенти обирають дисципліни вільного вибору (не більше сім) із переліку вибіркових, про що подають окремі заяви. Кафедрою опрацьовуються вказані заяви, переважною більшістю обрані дисципліни формуються у блоки. Нормативних пропозицій МОН України щодо схеми вільного вибору дисциплін студентами немає.

Аналогічні запитання були задані і викладачам, які підтвердили схему вільного вибору дисциплін студентами.

На даний час внесені зміни до ОП. Проект розміщено для обговорення на сайті за посиланням (<http://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2020/01/proekt-osvitno-profesijnoi-programi-zi-specialnosti-013-pochatkova-osvita-na-2020-21-n.-r..pdf>).

Експерти зазначають: «В контексті студентоцентрованого підходу негативним, на нашу думку, виступає відсутність жодних важелів впливу здобувачів вищої освіти щодо вибору форм, методів навчання і викладання».

Відповідь: У процесі опитування студентів ними було продемонстровано студентоцентрований підхід щодо впливу здобувачів вищої освіти до вибору форм, методів навчання і викладання (<http://kmf.uz.ua/uk/strukturni-pidrozdily/kafedra-pedahohiky-ta-psycholohiyi/inshi-dokumenty-ta-materialy/>).

Після завершення вивчення дисциплін здійснюється опитування студентів щодо їхніх пропозицій по використанню тих чи інших форм і методів навчання. Для можливості застосування інноваційних методик було придбано інтерактивні дошки.

Експертам було описано інноваційні форми і методи навчання і викладання викладачами та студентами, продемонстровані можливості застосування інноваційних методик, аудиторії обладнані інтерактивними дошками за допомогою яких студенти мають можливість спостерігати урок, який паралельно з практичним заняттям проводить вчитель початкової школи не тільки в Україні, а і в інших країнах, наприклад Угорщині. Для потреб викладачів і студентів інституту ОП доступне найновіше мультимедійне обладнання, що дозволяє використовувати освітньо-інформаційні технології в освітньому процесі, але на думку виїзних експертів це не є новітніми інформаційними технологіями.

Експерти зазначають: Наявна недостатня обґрунтованість відповідності деяких викладачів навчальним дисциплінам, які вони викладають. Недостатня частка НПП, які мають кваліфікацію відповідно до спеціальності «Початкова освіта».

Відповідь: Навчальні дисципліни ОП «Початкова освіта» викладаються викладачами кафедри та інших кафедр, які мають відповідну кваліфікацію та свідоцтва підвищення кваліфікації, що наведено у таблиці на сайті кафедри (<http://kmf.uz.ua/uk/strukturni-pidrozdily/kafedra-pedahohiky-ta-psycholohiyi/inshi-dokumenty-ta-materialy/>).

Експерти зазначають: «Відсутність у бібліотечному фонді закладу україномовної літератури за ОП».

Відповідь: Україномовних підручників для початкових класів не має у вільному продажу, поставляються у централізованому порядку обмеженими партіями лише до шкільних закладів. ЗУІ, як приватний ЗВО, централізовано закупити їх не має можливості. З урахуванням цього вказані підручники активно використовуються у навчальному процесі в електронному вигляді, отримані з сайту МОН України. Література україномовна виставлена на сайті кафедри (<http://kmf.uz.ua/uk/strukturni-pidrozdily/kafedra-pedahohiky-ta-psyxolohiyi/inshi-dokumenty-ta-materialy/>). Але унікальністю програми є те, що вона спрямована на підготовку фахівців, які після завершення навчання у магістратурі, в основному, ідуть працювати в початкові школи, де викладання ведеться мовами національних меншин, зокрема угорською. Згідно вимог ст. 7 Закону України «Про освіту», «особам, які належать до національних меншин України, гарантується право на навчання в комунальних закладах освіти для здобуття дошкільної та початкової освіти, поряд із державною мовою, мовою відповідної національної меншини. Це право реалізується шляхом створення відповідно до законодавства окремих класів (груп) з навчанням мовою відповідної національної меншини поряд із державною мовою і не поширюється на класи (групи) з навчанням українською мовою».

Саме тому спеціалізованої літератури у бібліотеці більше угорською мовою, в чому могли пересвідчитись експерти.

Експерти зазначають: Відсутність діючих правил для визнання результатів навчання, які отримані за фахом у неформальній освіті.

Відповідь: Навчання у неформальній освіті ЗВО ЗУІ не проводиться.

Проект Положення розробляється і буде винесено на обговорення.

Додатки: Листи від Закарпатського угорськомовного педагогічного товариства про потребу в фахівцях (магістратура ПО), а саме для забезпечення вчителями початкової освіти національних меншин. Сайт (<http://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2020/02/listi-potrebi-u-vchiteljah-pochatkovo-osviti.pdf>).

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II врахував зауваження експертів і вніс зміни до проектів ОП та навчальних планів. З урахуванням наданих додаткових аргументів і документів стосовно висловлених зауважень, просимо поважну Галузеву експертну раду оцінити та врахувати подані документи і надати акредитацію ОП «Початкова освіта» другого (магістерського) рівня ЗУІ.

З повагою,

В.о. Ректора

І. Орос